

Večernik

Leto III. (X.), štev. 195

Maribor, četrtek 29. avgusta 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglas po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Tuj kapital

Je v narodnem gospodarstvu naše države silen činitelj, zlasti v industriji, denarstvu in trgovini, manj v obrti in kmetijstvu. Izredno močna je udeležba tujega kapitala v naši industriji, v vseh najvažnejših panogah njene proizvodnje. Naša najmočnejša industrijska podjetja so v njegovih rokah. Vodilna podjetja šumske, kemične, tekstilne in cementne industrije ter najboljši rudniki stoje bodisi popolnoma bodisi delno pod tujim kapitalom. Ogromne svote odhajajo v ino zemstvo kot dividende, tantieme in pod raznimi drugimi naslovi. Saj je značilno, da je čist dobiček neke rudniške družbe, ki je v interesni sferi tujega kapitala, lani znašal več nego dobiček vseh zagrebških bank skupno.

Je naravni proces, ki ga vidimo v vseh mladih državah, katere imajo preobilico naravnih bogastev in surovin, pa nimajo dovolj lastnih sredstev, da bi jih izkoriščale in otvorile sebi in narodu nove viře dohodkov in za služka. Tuj kapital je bil na teritoriji naše države plasiran že pred nastankom, in sicer i na ozemlju bivše Srbije i ostalih krajev. Prvi čas po vojni je bil dotok tujega kapitala izredno močan, tekom zadnjega časa se je ta dotok nekoliko ustalil, vendar je to, kar prihaja, močan kapital, ki lahko vzdrži in jamči podjetjem uspeh. V novejšem času -- je pričel za naše gospodarstvo močno zanimati angleški in francoski kapital, prvi za našo rude in za naš les (v Srbiji in Bosni), drugi pa zlasti za naše vodne sile (v Dalmaciji). Prvi je ustanovil dve veliki družbi »Chemical and Wood Company« in »Trepca Mining Company«, vsako z delniško glavnico po en milijon funtov sterlingov, drugi pa družbo »La Dalmatiene« z delniško glavnico 130 milijonov francoskih glavnice, s kakršnimi ne razpolaga nobeno domače podjetje. Vpliv kapitala iz Nemčije, ki je bil pred vojno v naših krajih zelo močen, je skoro popolnoma iztisnjen, dočim sta se avstrijski in madžarski kapital obdržala na ta način, da sta se združila s kapitali iz drugih držav in tako obdržala svoje pozicije. Svoječasna nacionalizacija tujih podjetij, ki se je izvajala po prevratu, ni prinesla zaželenih rezultatov, ker se je žalobno vršila ne-reelno in v zasmradenem vzdušju korupcije, pa so tako inozemci znali najti način in pot, da so obdržali svoje pozicije bodisi pod domačimi bodisi pod tujimi imeni.

Danes sodelujejo v našem gospodarskem življenju vse države, ki so kapitalno močne, najbolj pa se občuti silni vpliv angleškega, češkoslovaškega, švicarskega in belgijskega kapitala. Edino Holandijo, dasi je tudi kapitalno močna, doslej ni uspelo, da bi si ustvarila v naši državi oporišče za svoje delovanje, dočim so Švedska, Švica in Belgija, dasi male države, močno interesirane v naši industriji

Nova kriza radi Porenja

HAAŠKA KONFERENCA ZOPET V KRIZI. — NEMCI ZAHTEVAJO ZA IZPOLNITEV SVOJIH OBVEZNOSTI TAKOJŠNJO IZPRAZNITEV PORENJA, ZAVEZNIKI PA BREZPOGOJNO IZVRŠITEV DOSEŽENEGA SPORAZUMA.

HAAG, 29. avgusta. Proti vsemu pričakovanju se je pričela na razpravah reparacijske konference pojavljati nova težka kriza. Tokrat so izzvali krizo člani nemške delegacije, ki so pripravljali privoliti v finančne koncesije zaveznikov na korist Anglije samo pod pogojem, da se Porenje takoj izprazni. Vsled odpora Francije pa dosedaj to vprašanje ni bilo mogoče urediti v smislu nemških zahtev.

Za danes popoldne je bila sklicana konferenca političnega odbora, da razpravlja o vprašanju izpraznitve Porenja in Saarske kotline. V zadnjem trenutku pa je bila ta konferenca odpovedana. Zavezniki vztrajajo pri doseženem sporazumu in zahtevajo, da Nemci izpolnijo sklenjeni sporazum brezpogojno, posebno še obljubo, ki so jo dali na znameniti predvčerajšnji

nočni seji. Nemški argumenti glede Youngovega načrta pa tega ne predvidevajo in prepuščajo rešitev tega vprašanja direktnemu sporazumu med Nemčijo in državami, ki so tangirane na tem problemu. Zavezniki stoje vrh tega na stališču, da je Nemčija po mirovni pogodbi v Versaillesu primorana, da nosi stroške za izpraznitev Porenja.

V krogih nemške delegacije vlada radi novih težkoč, ki so se pojavile v Haagu, velik pesimizen. Zatrjuje se namreč, da bi Nemčija vsled stroškov za izpraznitev Porenja izgubila vse ugodnosti od Youngovega načrta.

Pogajanja se bodo danes popoldne nadaljevala, vendar je le malo upanja, da bi bila stvar za Nemce ugodno rešena.

„Grof Zeppelin“ v Lakehurstu

NEMŠKI ZRAČNI KOLOS ABSOLVIRAL SREČNO TUDI TRETJO ETAPO POLETA OKROG SVETA.

NEWYORK, 29. avgusta. Prihod zrakoplova »Grof Zeppelin« iz Los Angelesa v Lakehurst so pričakovali že včeraj zvečer. Radi neugodnega vremenskega položaja na se je vožnja tako zakasnila, da bo zračna ladja najbrže šele danes popoldne pristala na letališču v Lakehurstu.

Ob 21.30 srednje-evropskega časa je bil zrakoplov včeraj nad Chicagom,

danes ob 3.40 nad Detroitom in ob 5.30 nad Clevelandom. Ob 8. zjutraj je bil zračni kolos oddaljen od Newyorka samo še 850 milj. Od Chicaga leti »Grof Zeppelin« ob ugodnem vremenu in vetru z veliko hitrostjo.

NEWYORK, 29. avgusta. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je pristal danes ob 13.12 v Lakehurstu.

Napad Arabcev na Jeruzalem odbit

JERUZALEM, 29. avgusta. Položaj v Palestini je še vedno zelo resen. Do večjih spopadov je prišlo na levem bregu Jordana, kjer so hoteli Arabci prekoračiti reko, da bi korakali proti Jeruzalemu. Njihov napad pa je bil odbit s težkimi izgubami za Arabce.

S kongresa narodnih manjšin

ZENEVA, 29. avgusta. Kongres narodnih manjšin, ki se vrši pod predstvom primorskega Slovenca in bivšega poslanca v italijanskem parlamentu, doktor Josipa Wilfana, je zaključil svoja posvetovanja o razmerju manjšin napram Društvu narodov. Sprejeta je bila reso-

in pri naših bankah. Najmanjši je vpliv tujega kapitala, v kolikor se tiče industrije, v pivovarski, mliniski in kožni industriji, največji pa v onih industrijah, ki poleg kapitala zahtevajo tudi veliko strokovno znanje (kemična, tekstilna, elektrokemična), ali pa, ki so navezane na svetovno produkcijo in svetovni trg ter se morajo radi tega naslanjati na inozemske industrijske skupine.

Zanimiva je statistika, v katerih panogah našega gospodarstva so posamezne države interesirane s svojim kapitalom: Zedinjene države v petroleju in avtomobilih; Anglija in Belgija v bankah, rudnikih, v šumski in kemični industriji; Francija v bankah, rudnikih, cementu, elektrokemi-

luciji, ki protestira proti madriškemu sklepu Sveta Društva narodov glede postopanja z narodnimi manjšinami in zahteva, da naj se v okrilju Društva narodov ustanovi stalna komisija za reševanje pritožb, vloženih od narodnih manjšin. V tej komisiji pa naj bodo zastopane tudi narodne manjšine.

Ojačenje Heimwehra za 100.000 članov

DUNAJ, 29. avgusta. V avstrijskem Heimwehru je nastopil znaten preokret. Nižjeavstrijski Bauernbund je namreč sklenil, da pristopi z vsemi svojimi sto tisoč člani korporativno k Heimwehru, da tako čim bolj ojači njegove vrste. Veliko število članov Bauernbunda naj bi zajamčilo svobodo

čni industriji; Švica v eksploataciji vodnih sil, farmacevtski industriji, bankah, šumah in rudnikih; Italija v bankah, šumski industriji; Češkoslovaška v bankah, sladkorni industriji, v tekstilni ter hotelski industriji; Nemčija v trikotarji; Avstrija v bankah, sladkorni, tekstilni in hotelski industriji; Madžarska v bankah, v šumski, cementni in sladkorni industriji ter v bavksitu.

Skrb merodajnih činiteljev mora biti, da pri vsej širokogrudnosti, s katero moramo naravno sprejemati tuj kapital, da nam pomaga dvigati naša mrtva bogastva, vendarle pazimo, da nas ne bo tako zamrežil, da se ne bi mogli več rešiti iz njegovega objema.

misli in miren ter neoviran razvoj. Ta korak Bauernbunda pomeni nepričakovano okrepitev Heimwehra ter se živahno komentira. Splošno prevladuje mnenje, da bo krenil Heimwehr sedaj vsled tega znatnega dotoka zmernejša pota.

Letalska nesreča v Zagrebu

ZAGREB, 29. avgusta. Davi se je pripetila na jugovzhodnem delu mesta letalska nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala človeške žrtve. Rezervni narednik-dijak, Oton Papež, se je dvignil ob 7.30 dopoldne z aparatom tipa Brandenburg. Po polurnem letu je v višini 300 m nenadoma odpovedal motor in letalo je pričelo padati. Prvih 200 m je šlo še razmeroma počasi, zadnjih 100 m pa v ozkih spiralah z bliskovito naglico. Aparat je padel s tako silo na polju pri Sigetnici na tla, da se je popolnoma zari v mehko zemljo in se razbil. Pilot pa je po čudnem naključju dobil samo lahke poškodbe. Prepeljali so ga takoj v bolnico, kjer bo že v najkrajšem času okrevl.

Težkoče prof. Samojloviča v arktičnih pokrajinah

MOSKVA, 29. avgusta. Profesor Samojlovič, znanstveni vodja lanske reševalne ekspedicije »Krasina« na Severnem tečaju, ki sedaj raziskuje Leninovo deželo (bivša Franc Jožefova dežela), se je izkrcal z ledoloma »Sedova« in se odpeljal s čolnom na otok Scott, da izvrši na ledenih poljih Norija biološka raziskovanja. Šef ekspedicije Šmid, kapetan Voronin in 10 mož posadke pa se je izkrcalo, da preiščejo neko veliko ledeno jamo. Doživeli pa so pri tem nepričakovan doživljaj. Komaj so udeleženci ekspedicije stopili v jamo, so se ledene skale nenadoma premaknile in zaprle vhod. Z največjo naglico so splezali raziskovalci na ledene skale, ki pa so se pod težo njihovih teles pričele nato potapljati. Le z največjim naporom in smrtno nevarnostjo se jim je končno vendarle posrečilo dobiti pot na prosto ravno v trenutku, ko se je pričela jama pod pritiskom ledenih mas že rušiti. Istočasno se je pričelo vse ledeno polje premikati proti ledolomilcu »Sedovu«, ki ga je potiskalo proti neki ledeni steni. »Sedov« je mogel potegniti na krov samo prazne čolne in je bil v skrajni sili prisiljen, da je ostavil Samojlovičovo skupino na otoku v skrajno nevarnem položaju in brez živl. Toda Samojlovič ni obupal in se mu je res že naslednjega dne posrečilo s svojimi spremljevalci prodreti do ledoloma. Kakor poroča prof. Samojlovič, se led pri Leninovi deželi pomika skrajno počasi naprej, približno za 40 cm na dan, dočim doseže pri Groenlandiji dnevno hitrost 20 metrov.

Dremavica na Japonskem

TOKIO, 29. avgusta. Na južnem Japonskem se naglo razširja spalna bolezen, ki je zahtevala že mnogo žrtv. Dosedaj je zbolelo že nad 1800 oseb. Vsak dan je prijavljenih po 20 novih slučajev obolevosti na tej nevarni bolezni ter po 15 smrtnih slučajev.

V kaznilnici

Kaznilniški ravnatelj: »Zakaj pa ne vstanete, če stopim jaz v celico?«
»Mi ni treba. Jaz sem obsojen, da moram sedeti 6 mesecev!«

Karambol tovornega avtomobila — z lokomotivo

ŠOFER TVRDKE RUDOLF WELLE — ANTON HORVAT — MRTEV. — TOVORNI AVTO POPOLNOMA RAZBIT. — LOKOMOTIVA JE 80 METROV DALEČ VLEKLA TOVORNI AVTO.

Včeraj okrog 1. pop. se je pri postaji Smartno pri Slovenjgradcu dogodila strašna nesreča. Šofer Anton Horvat, nameščen pri mariborski mesarski tvrdki Rudolf Welle, je na skrajno nepreglednem terenu med koruzo in hmeljskimi nasadi zapeljal nepričakovano v neko lokomotivo, ki je obavljala na progi pred kolo-dvorom Smartno premikanje vozov. Posledica je bila grozna. Lokomotiva je zgrabila tovorni avto in ga vlekla do 80 metrov seboj... Avtomobil je do nerabnosti uničen, a 32letni šofer Anton Horvat je dobil težke notranje in zunanje poškodbe. Odpremili so ga v bolnico v Slovenjgradcu, kjer je davi ob 5. izdihnil.

Šofer Anton Horvat je bil izredno simpatičen mladenič, vzoren, previden in trezen vozač. Pred nekako 4 tedni je še razlagal svojemu šefu gosp. Rudolfu Welle-ju, kako nevarna je vožnja na terenu, kjer se je baš ponesrečil. Takrat je poudarjal, da sluti na tem predelu ne-

srečo, vsled česar vozi vedno z največjo previdnostjo. Kritičnega dne je oddal trgovcu Vertniku v Smartnu pri Slovenjgradcu večjo količino mesa, slanine in klobas. Ko se je po obavljenem poslu vračal nazaj, ga je zadela nesreča, katero je slutil že mesec dni naprej v bojazni, da ne zadene kakega njegovega tovariša...

G. Rudolf Welle se je takoj odpeljal na kraj nesreče. Našel je svoj razbit tovorni avtomobil. Meso, klobase in slanino pa je v počaščenje spomina svojega izredno vestnega vslužbenca dal na razpolago občini Smartno za občinske reveže. Podjetnik ima brez ozira na izgubo vestnega šoferja do 40.000 Din materijalne škode, ker ni svojega tovornega avtomobila zavaroval. Davi pa je dobil brzjavko, da je njegov šofer Anton Horvat ob 5. uri zjutraj v slovenjgraški bolnici izdihnil.

Problemi našega narodnega zdravja

NEKDANJE IN SEDANJE EPIDEMIJE. — KRIVDA AVSTRIJE. — NAPREDEK ZADNJEGA ČASA.

Slovenija je bila od nekdaj zdrava pokrajina, za kar se ima v prvi vrsti zahvaliti svoji izborni legi med alpskimi, vzhodnimi nižavji in Jadranskim morjem ter zdravi klimi. Kljub temu je bila v prejšnjih stoletjih čestokrat pozorišče strašnih epidemij, ki so zahtevale tisoče in tisoče, da, celo stotisoče žrtev. Med najpogostejše epidemije tistih prejšnjih časov štejeemo kugo in kolero, toda napredovanje civilizacije je te bolezni skoraj popolnoma zatrla, da se po več let, včasih po več desetletij ne pojavi pri nas niti en sam slučaj. Namesto teh zgodovinskih epidemij, ki so nastopale s tako elementarno silo, so se pa v zadnjih stoletjih in desetletjih pojavile druge, moderne, ki jih je rodila naša civilizacija s svojimi socialnimi prilikami in nepravilnostmi. Te nove epidemije sicer ne nastopajo tako elementarno, zato pa bolj zahrbtno in so še bolj nevarne.

Leto za letom umrejo v Sloveniji tisoči in tisoči ljudi za tuberkulozo, še veliko več pa jih za njo zboli. Poleg jetike pa so znatno razširjene tudi še druge bolezni, kakor spolne, rak itd. Vse to dokazuje, da v svoji zdravstveni obrambi še nismo tako napredovali, kakor so nekateri drugi zapadni narodi, kjer bodo te bolezni, posebno pa tuberkuloza, v kratkem postale prav tako neznane, kakor so že danes pri nas neznane kuga, kolera, gobavost itd. Vzrok naše zaostalosti tiči v glavnem v premajhni pažnji, ki jo je pokojna Avstrija posvečala problemom narodnega zdravja, posebno pa našim slovenskim pokrajinam. Državna iniciativa je bila prav neznatna; vse je bilo prepuščeno lokalnim faktorjem, ki čisto prav tako niso imeli dovolj razumevanja, ali pa so jim za realiziranje velikopoteznih zasnov manjkala potrebna finančna sredstva.

Po osvobojenju se je tudi v tem oziru pri nas marsikaj spremenilo na boljše. Pojg državne inicijative s strani ministrstva za narodno zdravje se je pričela uveljavljati tudi samoupravna in privatna podjetnost. Tako smo dobili poleg že obstoječih tudi še nova zdravilišča in osnovali so se mnogi ambulatoriji in di-spanzerji, kakor za tuberkulozo, spone in druge bolezni, ki so našo zdravstveno krizo uspešno zaježili. Vendar pa pri vsem tem delu, pri vsej tej akciji, ni bilo tiste smotrene enotnosti, ki edina lahko obrodi velike rezultate. Pred vsem velja to za akcijo proti tuberkulozi. Mi v Mariboru smo edini v Sloveniji imeli svojo protituberkulozno ligo s svojim lastnim ambulatorijem, ki še vedno uspešno deluje. Druga naša mesta so bila v tem oziru na slabšem, čeprav niso bila nič manj potrebna javne pomoči.

Razvoj našega napredka pa je zahte-

val, da se vsi ti problemi zaščite narodnega zdravja čimprej rešijo, in tako moramo zaznamovati v najnovejšem času v vsej Sloveniji in specijelno še v Mariboru velik tozadeven napredek. Naše javne bolnice so se po prevzetju po oblastni samoupravi znatno izboljšale, dobili pa smo poleg tega tudi še nove oddelke in dobimo zdaj še dva privatna sanatorija. Mimo tega se je osnoval oblastni zdravstveni dom, ki bo centrala za vso akcijo v obrambo narodnega zdravja v naši oblasti, dobili bomo najkasneje prihodnje leto nov ambulatorij Okrožnega zavoda za zavarovanje delavcev in vsedržavno protituberkulozno ligo, da ne štejeemo k temu tudi še vseh modernih letnih kopališč v Ljubljani, na Gorenjskem in pri nas v Mariboru.

Akcija za zaščito narodnega zdravja je torej pri nas v polnem razmahu in nadejamo se, da ni več daleč čas, ko se bodo z dejansko pomočjo, z nasveti in strokovnimi predavanji znatno omejile dosedanje najnevarnejše bolezni. Ako bo delo trdno usmerjeno proti končnemu cilju: popolnemu zatrtju nalezljivih bolezni, potem uspehi tega truda ne bodo izostali. Vendar pa je pri tem neobhodno potrebno, da bo pri pobujanju bolezni v Sloveniji sodelovala vsa javnost brez izjeme! To pa je dolžna ne le v svojem lastnem interesu, temveč tudi v interesu naše bodočnosti, naših potomcev.

Otvoritev velesejmske razstave „Ljubljana v jeseni“.

Jesenska prireditelja ljubljanskega velesejma se odpre v soboto, dne 31. avgusta in traja do 9. septembra. Običajna slavnostna otvoritev odpade. Od 9. dopoldne dalje bo skupni obhod po razstavi. Razstava je kulturnega in gospodarskega značaja in naj poudari ono ozko vez, ki veže naše gospodarstvo s kulturo. Vabljeni so vsi občinstvo, da si že v soboto dopoldne ogleda zanimivo prireditev. Blagajne se odpro ob 9. zjutraj.

Poprava vojaškega skladišča v Mariboru.

Drugo ofertno licitacijo za oddajo gradbenih del pri popravilu garnizijskega skladišča v Mariboru razpisuje komanda dravske div. oblasti. Licitacija se bo vršila dne 3. septembra ob 11. dop. v pisarni inž. oddelka dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Natančnejši pogoji so razvidni pri vseh komandah vojskih okrožij kakor tudi na uradni deski mestnega magistrata v Mariboru.

Zdravnik dr. Alfonz Wankmüller
zopet ordinira.

2073

Mariborski in dnevi drobiž

Nepopolni plačilni nalogi

Stranke dobivajo sedaj plačilne naloge za zgradarino za leto 1929, ki so pa sila pomanjkljivi ter ne izkazujejo zneskov, ki jih imajo plačati, temveč le osnovni državni davek, brez dopolnilnega davka in brez avtonomnih dokladov.

Posledica te nepopolnosti je, da pridejo stranke v zmotu, ker morajo dejanski mnogo več plačati nego izkazujejo dotični plačilni nalogi.

V dokaz, da so sedanjí plačilni nalogi skrajno pomanjkljivi naj služi sledeči primer:

Od ugotovljene davčne	
podlage po	Din 20.000.—
se Vam je odmerila	
zgradarina z	Din 2.400.—
Lajik je s tem sporočilom, primerjajoč ga z lanskim predpisom, zadovoljen, misleč, da je to vse, kar ima davčnemu uradu plačati.	
Faktično ima pa plačati razen	
gorenje zgradarine	Din 2.400.—
še dopolnilni davek, ki znaša	
do omerje podlage 2. 20.000	600.—
in 100% občinska in okrajna	
doklada od 12% zgradarine,	
ki se je predpisala za leto	
1928 z Din 15.00.—	1500.—
skupaj Din	4.500.—

Prosimo torej finančno direkcijo v Ljubljani, naj primerno ukrene, da se ta nedostatek vsaj za bodočnost odpravi, ker je vendar tudi v interesu države, da se strankam snoroči vse, kar jim je plačati, ne pa, da se s tako nepopolnimi obvestili vzbujajo nezaupanje in pogostokrat potrebne razburjanje in povzročijo izguba časa s pojasnili, ki jih morajo vsled tega dajati uradniki strankam.

Nove uradne ure pri sodiščih v Mariboru.

Pri sodiščih v Mariboru so uvedene sledeče uradne ure: za mesec september od 7.30 do 12.30 in od 16. do 18. ure; od 1. oktobra dalje pa od 8. do 12. ure in od 15. do 18. ure. Vložišče je odprto meseca septembra od 8. do 12. ure in od 16. do 17. ure, od 1. oktobra naprej pa od 8. do 11. in od 13. do 15. ure.

Na IV. drž. deški osnovni šoli v Mariboru

v Samostanski ulici se vrši vpisovanje za šolsko leto 1929-1930 v ponedeljek dne 2. in v torek dne 3. septembra v šolskih prostorih vsakokrat od 8.—12. in od 14.—16. ure. Šolska maša pa bo v ponedeljek, dne 16. septembra ob 8.30 v stolnici. Otroci se zbera na običajen način četrte ure prej pred šolskim poslopjem. — V torek, dne 17. septembra prične redni šolski pouk. — Stariši se opozarjajo, da se morajo tudi oni otroci, ki mislijo obiskovati vadnico drž. moškega učiteljskega ali razrede nemške manjšinske šole, predhodno vpisati v svoji matični šoli. Brez potrdila o tem vpisu je vstop v te šole nedopusten. Šolski okoliš je nespremenjen. Določila glede sprejema izvenmariborskih otrok je že razglasil krajevni šolski odbor. — Upraviteljstvo.

Darovali so za vsedržavno strelsko tekmo v Mariboru

med drugim: tvrdka Kiffmann (Maribor) les v vrednosti 1000 Din in brezpl. postavitev paviljona na strelišču; les v vrednosti 1500 Din lesna tvrdka »Drava« (Maribor); puško sistema Winchester s 100 naboji v skupni vrednosti 3030 Din dr. Görög (Osijek); puško-repetirko v vrednosti 1100 Din tvrdka Strnad (Maribor); lovske čevlje, vredne 400 Din, tvrdka Wregg (Maribor); 500 Din trgovec Ivan Trpin (Maribor); po 200 Din tvornica za dušik (Ruše), tvrdka Peter Majdič (Celje), Zadruga gostilničarjev (Maribor), kolo-dvorska restavracija Majer (Maribor), kavarna Franc Stickler (Maribor). Vsem darovalcem prisrčna hvala!

Kostanjarji.

ki hočejo peči kostanje v območju mesta mariborskega, se vabijo, da predložijo kolkovane prošnje najkasneje do 10. septembra mestnemu tržnemu nadzorstvu. Na poznejše prošnje se ne bo oziralo.

»KARO« najboljši čevlji.

Več higijene na živilski trg!

Ze, parkrat smo pokazali na križec nedostatek na našem živilskem trgu, da ni dovolj stojnic na razpolago, vsled česar so kmetice prisiljene, razprostrati svoje blago po tleh, kar je vzlasti ob deževnih dneh, ki utegnejo jeseni nastopiti, zelo neokusno. Tudi kupujoče občinstvo se zgraža radi tega nedostatka in prosi merodajne faktorje nujne pomoči. Ker je pri gradbenem uradu dovolj lesnega materiala na razpolago, bi pač bilo umestno, če bi se dale vsem prodajalkam na razpolago stojnice, ki se iz stojnine ne-le bogato amortizirajo, ampak vržejo mestni občini še — izdaten dobiček. — Kakor se nam poroča, je tržno nadzorstvo že storilo svoje korake, da se stvar reši v zadovoljstvo občinstva.

Stražnica štev. IV.

se je preselila iz sedanjih prostorov na križišču Frankopanove in Dvořakove ulice na Frankopanovo cesto št. 27, nedaleč od koroškega viadukta.

Dobava živil za vojaštvo v Mariboru.

Dne 12. septembra ob 11. dop. se bo vršila na komandi 45. peš. polka (Meljska kasarna) licitacija dobave večje količine živil za vojaštvo in bolnico mariborske garnizije. V poštev pridejo sledeča živila: krompir, zelje, makaroni, riž, ječmenček, kava, sladkor, čaj, kis, čebula in Frankikorijska itd.

Svinjski sejem v Mariboru.

Na zadnji svinjski sejem, ki se je vršil dne 23. t. m. v Mariboru, je bilo pripeljanih 258, prodanih pa 197 svinj. Cene so bile sledeče: 5—6 tednov stari prašiči 125—150 Din, 7—9 tednov 180—250 Din, 3—4 mesece 350—400, 5—7 mesecev 450—650, 8—10 mesecev 700—850, 1 leto stari 1000—1400, 1 kg žive teže 10—12.50 Din, 1 kg mrtve teže 17—18.50 Din.

Kolesar je padel

včeraj popoldne 9-letnega Matijo Kamlerja od Sv. Martina pri Vurbergu. Dečko se je z začudenjem zagledal v mestul vrvež in se je naenkrat znašel pod nekim kolesarjem, ki je tudi padel na tla. Kamler je dobil nad desnimi očesom precejšnjo rano. Na rešilni postaji so dečka obvezali in odpremili domov.

Pod avto je prišel

včeraj na Pobrežju 16letni Makso Letonja. Blatobran osebnega avtomobila ga je k sreči vrgel na nasprotno stran, sicer bi mladenič prišel pod kolesa. Pri padcu si je rnil desno nogo v stopalu in na kolenu. Rešilni oddelek mu je nudil prvo pomoč.

Nezgod pri delu.

Pri lesnih delih zaposleni 22letni delavec Vinčo Murda je pri dviganju večje-ega sklada desk dobil na levi strani čela in na levi nogi zelo občutne rane. Poškodbe so ga za dalj časa onesposobile za delo.

Vsled včerajšnje vročine

se je onesvestil na Glavnem trgu 68 letni Simon Voh. Pri padcu se je rnil na glavi. Rešilni oddelek ga je odpremil na stanovanje v Mlinski ulici.

S kolesa je padel

v Slovenski ulici 16letni dijak Franjo Kikel. Rnil se je na prsih in levi nogi. Poškodbe so k sreči lažje narave. Nezgod je zakrivil neki avto, kateremu se je ponesrečeni kolesar hotel v itak cizki ulici izogniti, kar je ob robu pločnika povzročilo njegov padec.

Zalce krajejo.

Posestniku Ivanu Hojniku v Magdalen ski ulici je neznan dolgoprstnež odnesel sinoči 4 plemenske zajce v vrednosti po 40 Din. Za storilcem ni sledu.

74-letnega starčka je povozil.

Valentin Smode se je vozil po državnem mostu na Kralja Petra trg. V tistem momentu je hotel 79 letni Josip Cafuta iz Studencev prečkati trg. Nezgod je bila neizogibna: Starček je padel in dobil razne notranje in zunanje poškodbe. Odpravili so ga v bolnico. Njegov položaj je z ozirom na starost zelo resen.

Brez sledu je izginil

76 letni, vpočeni vlakovodja Matija Kubež. Pogrešajo ga že od 25. t. m. zvečer. Sorodniki so razpisali nagrado Din 500 za onega, ki bi Matijo Kubeža našel mrtvega ali živega. Podatki se naj sporočijo mariborski policijski upravi.

Zanimivosti o policijskem psu

O PSIHI POLICIJSKEGA PSA. — USPEHI IN SKUŠNJE. — DRESURA. — VPORABNOST PRI FINANČNI SLUŽBI. — PASJE ŠOLE. — NAŠ MARI-BORSKI »EGOLF«. — PES KOT VERODOSTOJNA PRIČA V KRIMINALISTI-KI.

Govorimo najprej o pasji psihi ter o psihologiji policijskega psa posebej! Glavni znaki pasje »duševnosti« so: dosledna zvestoba do gospodarja; iz te zvestobe neposredno izvirajoča že pri-slovična (»pasja«) udanost in — neu-krotljiv instinkt maščevanja. Vsa ta že v življenju in v nešteti primerih doka-zana temeljna svojstva pasje narave je začela moderna kriminalistika preko vseh sentimentalnih predsodkov, upošte-vati. Izredno dovršeno razvit čut vonja pri psu pa daje tej živali vse predpogo-je za dobro dresuro v prid človeške druž-be. Saj je vsa svetovna literatura polna nešteti primerov pasje zvestobe in u-danosti. In ganljivi prizori bernardincev, kako rešujejo zablodele in v snegu napol-utrpel popotnike, niso nikakaj bajka, am-pak dokazana resnica. — Slučaji, da je pes rešil svojemu gospodarju življenje oz. celo svoje življenje zanj žrtvoval, niso osamljeni.

Vzemimo psa-čuvarya! Čemu je pri hi-ši? Iz hvaležnosti, da uživa skrbno ne-go in brez ozira na eventuelne batine, čuva zvesto svoje dvorišče. In kako do-bro pozna vse, ki spadajo v okvir go-spodarjevega posestva! Katero drugo domačo žival bi naj človek vpregel v dresuro za varuha svojega imanja?! — Po skušnjah dolgih desetletij, posebno pa na podlagi skušenj s pasjo uporablj-i-vostjo med svetovno vojno, smo prišli tako daleč, da resno mislimo na regle-mentirano vzgojo psa v domače, lovške, človekoljubne in — policijske svrhe.

Vse kulturne države imajo že posebne, obsežne zavode za vzgojo in dresuro poklicnih psov, oz. psov, ki so določeni za pomoč človeški družbi. Poleg policije se sedaj že poslužuje psa-izslednika fi-nančna kontrola ob mejah; dalje so zna-ne specijelne funkcije lovskih psov, ka-terih je več kategorij, a pes-čuvary je do-voľj znan. Posebno brigo vodijo pasje-vzgojni zavodi z — rodovnikom. Kino-logija je namreč tako daleč napredovala, da polaga na rodovnike posebno važ-nost, kar se zlasti upošteva pri vzgoji, vzreji in dresuri takozvanih policijskih psov, ki se uporabljajo za delikatne svr-he kriminalistike. »Matura« na teh vzgo-jevališčih je silno stroga in se k njej ne pripušča vsak poljuben »špisl«, ki se za življenje ni naučil prav nič drugega, ka-kor poleževanje po mehkih, svilenih bla-zinah in eventuelne sobne dresure v za-bavo dece. — To »šolanje« pa ni tako enostavno, ampak zahteva poleg potr-pjenja, znanja in študija pasje »psihe« — veliko porcijo ljubezni do stvari same in ne v zadnji vrsti — tudi ljubezni do živali!

In učna snov, oziroma znanje, ki se pri taki pasji maturi zahteva?! Omenimo naj le par »predmetov«: Brez upora se mora dati »kandidat« voditi bodisi z vr-vico ali brez nje. Zadostovati mora po-gled ali k večjemu kratko, tiho izrečeno povelje radi smeri. Na zapoved mora ob-ležati na gotovem mestu, dokler ga vo-ditelj bodisi z migom ali kratkim klicem ne pozove. Brezpogojno mora znati ču-vati vse predmete. — Iz tuje roke ne sme pod nobenim pogojem sprejeti hra-ne. Teči mora na povelje preko vsakega terena. Posebna važnost se polaga na prenašanje poročil v posebni torbici ob ovratniku. — Aportiranje je na povelje. Najti mora vsak izgubljen predmet, bo-disi da je njega lastnik njegov voditelj ali pa tuja oseba. — Premaganje vseh terenskih ovir je eden najvažnejših pred-metov skušnje in če tak »kandidat« iz suhega na vodo ali pa narobe odpove, je brezsrčno — padel... Predmete, ka-tere je zločinec med begom vrgel stran, mora poiskati kjerkoli bilo! Skok v vi-šino — najmanj polmetra — je obvezen predmet. Takisto neustrašenost pred strelom in preiskovanje revirjev. Ako pri preiskovanju spusti ujetega zlo-činca, se mora podvrči najstrožji posku-šnji. Svojega voditelja mora braniti brez poziva. Brezpogojna pokorščina se mora vsem »kandidatom« sukcesivno vcepiti. — To pa je le osnutek učne snovi za dresuro policijskih psov. Pri tem pa je

treba pomisliti, da so za vse te strogo obvezne predmete predpisani še številni priročniki in mnogo pomožnih knjig.

Mariborska policijska uprava ima tudi policijskega psa, — »Egolf« — ga zovejo. Že na njem se vidi, da se zaveda svo-jega inozemskega in tuzemskega študi-ja. Vodstvo »Egolf« je poverjeno go-spodu Grebinu, ki je iz prijaznosti in na-našo prošnjo povedal dosedanje uspehe »Egolf«, ki je po obstoječih zakonih dr-žavni uslužbenec.

Z vzgojo našega »Egolf« je pač bilo tako, kakor z drugimi. Težave, skrbi, brige z nego, vzgojo in pravilno dresuro so zahtevale, da je »Egolf« moral na dunajsko učilišče, pa tudi v Beogradu se je mudil dalj časa na »študijah«. Bil je izvrsten slušatelj; kot tak je dobil defi-nitivno državno službo s »plačo« za dnevno skrbno izbrano hrano. Njegova družica »Meva« je v privatni oskrbi. Dosedaj beleži »Egolf« sledeče, omembe vredne uspehe:

Svoičas je pri Benderju v Taborski ulici izginila na skrivnosten način kom-pletna konjska oprema. Vse prizadeva-nje detektivov je bilo zaman in »Egolf« je rešil situacijo s tem, da je tekom 1 ure izsledil tatu na mestu, kjer se krščenini detektivom niti sanjalo ni.

Dalje je na 3 km (!) dolgi sledi zasle-dil po slučajno od nekega neznanca iz-gubljeni krpi (ovoiki) od nog — vlomilca v neko trgovino na Dravskem polju.

Slično se je produciral še v mnogih slučajih, po katerih soditi ima odlično kvalifikacijo.

Po najnovejših skušnjah kinologije v smeri moderne kriminalistike pa je ne-sumljivo dokazano, da zamore policijski pes kot z izvrstnim nosom opremljeni »detektiv« odkriti ne-le rafiniranega zlo-činca, ampak nastopati tudi pred sodnijo kot verodostojna priča, kar pa je po-glavje zase. Vsi dosedanj pred sodni v tem vprašanju so se vspricho dosedanjih skušenj razblinili ter potrdili skoro ne-verjetno uporabnost psa v službi krimi-nalistike.

Zeleti je le, da bi moderna kinologija našla tudi pri nas uspešnih tal, kar bi olajšalo službo ne-le policiji in oro-žništvu, ampak tudi obmejnim finančnim organom in — zasebnikom.

Veseli doživljaji slavnih mož

Francoskega pisatelja Paula Bourgeta je nekoč povabil grof Haussonville za več tednov na svoj grad. Bourget ni nik-dar rano vstajal. Že prvi dan po prihodu ga je grof povabil za 11. uro na skupni zajutrak. Toda Bourgeta ni bilo. Ker grof ni hotel več čakati, je šel v Bourgetovo spalnico in ga je pozdravil z besedami: »Ne zamerite, da vas motim!«

»Nikakor ne,« je odgovoril pisatelj, »saj nisem več spal, morda samo neko-liko sanjal, ali bolje rečeno, nekaj premi-šljeval. To je moja stara navada. Zju-traj zberem svoje misli in spravim svoje ideje, ki me zaposlujejo, v red. Z eno be-sedo: Delam!«

Naslednjega dne Bourget tudi še ob 12. uri ni prišel k zajtrku. Grof je šel zo-pet v njegovo spalnico in ga pozdravil z besedami: »Dragi prijatelj, vi boste že onemogli od dela!«

Gerhart Hauptman se je ves zamišljen sprehajal po nekem berlinskem parku. Kot je hodil tudi po prepovedanih potih, ga je ustavil paznik in ga opozoril, da naj krene drugam. Hauptmann je bil radi tega silno razkačen. Obstal je in rekel osorno pazniku: »Ali veste sploh, s kom imate opraviti?«

Paznik ga je debelo pogledal in mu rekel: »Vem sicer, da ste veliki Goethe, toda po tej poti kljub temu ne boste ho-dili!«

Sonnenthala je nekoč nekdo na cesti sledeče nagovoril: »Oprostite! Vi ste go-tovo brat igralca Sonnenthala?«

»Ne njegov brat,« je odgovoril umet-nik, »jaz sam sem.«

»A zato torej,« je vzkliknil tujec ves vesel, »ste si tako podobni!«

Tragedija v igralnici Monte Carla

V igralnici v Monte Carlu vlada kljub že hladnejšemu vremenu še vedno silno živahno vrvenje. Nad igralnimi mizami plava dim cigar in cigaret in igralci stra-stno upirajo oči na ruleto. Vseposod velika napetost. Te dni se je pripetil sle-deči zanimiv dogodek:

Dobila je št. 13. Gladko obrit, precej degeneriran mladenič je stoično mirno pobral dobljene bankovce in denar. Sle-dila je nova igra. Nov prizor. In še en-krat in še enkrat. Nervozno so tresoče se roke brisale pot s čela. Mlada Fran-cozinja se je nervozno sklanjala preko mize. Kdo bo sedaj dobil. Zopet št. 13. Gostje so postali nemirni. Zopet je dobil gladko obriti mladenič. Pobral je denar, ne meneč se za grozeče in nevoščljive poglede ostalih. Vrgel je na mizo zopet bankovec za tisoč frankov in igral na-prej na št. 13. Petkrat zaporedoma je dobil. Od vseh miz so prihajali gledat in opazovat nenavadni dogodek. Napetost je postala že nekako skrivnostna. V še-šti igri je mladenič zgubil. Vsi so se ed-dahnjili. Toda mladenič je zgubil vsega skupaj samo 5000 frankov, dobil pa več stotisoč. Mladi gospod je nato vstal, pri-jazno pozdravil in odšel skozi špalir ra-dovednih. Pri igralni mizi je bila tudi mlada Francozinja, ki je zgubila ves svoj denar. Tudi ona se je dvignila in zapu-stila dvorano. Nenadoma je počil strel, takoj nato pa se je zaslišal rezek krik. Vse je zdirjalo na teraso. Mladi igralec je ležal nezavesten na tleh, mlada Fran-cozinja pa je imela v rokah revolver. Gostje so takoj poklicali zdravnika, ki je mladeniču odprl suknjič in sprajo in našel pod njo — kovinasto ploščo, na kateri je bila gravirana št. 13. Kroglja iz revolverja se je na tej plošči odbila. Mladenič si je naglo opomogel. Med tem, ko je bilo še vse polno radovednežev okrog njega, pa je počil drugi strel. Ob-li-ta s krvjo se je zgrudila mlada Fran-cozinja na tla. Težko ranjeno so prepel-jali takoj v bolnico. Zgubila je svoje premoženje in svojo eksistenco, srečne-mu njenemu partnerju v igri pa je št. 13 prinesla veliko premoženje in mu tudi rešila življenje.

Kako nastanejo legende

Zanimiv vzgled, kako se delajo legen-de, nam nudi leto 1829. V tedanji vojni med Rusijo in Turčijo se je po izredni hrabrosti in nadarjenosti odlikoval po-sebno general Husein paša. Njegova sla-va se je naglo razširila po vsej Evropi in ljudska domišljija ga je kmalu spravi-la v zvezo z Napoleonom, ki je umrl že 8 let poprej na otoku Sv. Helene. De-vet let po Napoleoni smrti je izšla v Lipskem brošura z naslovom: »Deset vzrokov za domnevo, da je Husein paša pravi Napoleon.« V tej brošuri je bila iz-ražena tudi domneva, da namerava »no-vi cesar« z močno armado udariti preko Lipskega proti Parizu, da zopet zasede francoski prestol. Kljub temu prerokova-nju pa je ostal Husein paša v Turčiji, kjer ju postal vojni minister in je bil l. 1833 zavrtno umorjen.

Rabelj Lang o rablju Wohlschlagerju

V Pragi je umrl pred kratkim, kakor smo že poročali, rabelj Leopold Wohl-schlager, čegar zadnje delo je bila usmr-titev roparskega morilca Leciana.

Wohlschlager je svoječasno »deloval« tudi na Dunaju, kjer pa so ga vse prej kot ohranili v dobrem spominu. In zakaj? Znani avstrijski rabelj Lang, ki je postal »slaven« zlasti med vojno in je tudi že umrl, se je o Wohlschlagerju nekoč iz-razil sledeče: »Nikakor ne morem razu-meti, zakaj so za usmrtnitev Julijane Hu-mel, ki je bila obešena l. 1900, poklicali na Dunaj Wohlschlagerja iz Prage. Hu-mlova mu je skočila nasproti ter mu še pod vislicami rekla: »Kako krasno pos-ta-ve ste, gospod Wohlschlager!« Toda Wohlschlager je opravil potem svoje de-lo tako nerodno, da je Humlova živela še celih pet minut. Wohlschlager je bil kot rabelj čisto navaden mazač.«

Lepši časi.

»Milostiva gospa, zunaj je berač!«
»Dajte mu kruha z maslom!«
»On pravi, da je videl že lepše dni!«
»Dajte mu potem še prtiček zraven!«

Sport

MLADINSKE TEKME V MARIBORU.

Mariborski klubi polagajo veliko paž-njo na vzgojo svoje mladine in to je prav. Uspehi so se pokazali lani in letos v finalu z ljubljanskimi junijorji, ko sta Železničar in Maribor po enakovredni igri dosegla časten rezultat. Vsako ne-deljo predpoldne se igrajo mladinske tekme: MO je odredil, da se pobira pri tekмах malenkostna vstopnina 1 Din. Iz nabrane svote je kupil lep srebrn preho-den pokal, da s tem povzdigne pri mla-dini veselje do nogometa. Radi slabe or-ganizacije pa se dogaja, da igrača dve moštvi vsako nedeljo, dočim druga sploh ne pridejo do tega, da bi igrala, ker ni-majo nasprotnikov. Zadnje čase pa se dogaja tudi, da klubi teh tekem sploh ne prijavljajo. Velike važnosti je, da sodijo mladinske tekme izprašani sodniki, ali vsaj kandidati. Seveda, ako tekma ni prijavljena, ZNS ne more delegirati so-dnika. Tako sodijo junijske tekme ne-vešči ljudje. Posledice so, da že mladina nima nikakega spoštovanja do pravih sodnikov. Temu je treba napraviti en-krat za vselej konec. Občni zbor MO naj sklene, da se morejo pod pretnjo kazni vse mladinske tekme prijaviti najkasneje 8 dni popreje MO in ZNS. Da pa ne bo izgovorov, češ da ni mogoče vedno skle-niti tekme že osem dni poprej, se naj mladinske tekme v Mariboru sistemizi-raj: Za vsak klub se določi vnaprej ter-min po vrstnem redu. Prva nedelja bi n. pr. bila določena za Maribor, druga za Rapid, tretja za Železničar itd. Na ta na-čin se bo preprečilo, da bi prišlo pri mla-dinskih tekmah vsako nedeljo do pre-rekanj radi sodnikov — nesodnikov, in se bo doseglo, da bo ZNS redno delegiral k mladinskim tekam svoje člane. Mladi-no je treba vzgajati pod vodstvom in nadzorstvom izkušenih in večjih ljudi, da bo iz mladine vzrastle dober sportni ka-der.

Zagreb - Ljubljana.

Prihodnjo nedeljo se bodo vršile v Lju-bljani lahkoatletske tekme med atleti Za-greba in Ljubljane. Zagreb pošlje v Lju-bljano svoje najboljšie atlete, med njimi Helebrandta, Predaniča, Korena, Ku-merja, Jakopiča, oba Kallaya, dr. Naran-čiča in Ferkoviča. Ljubljana je letos v dobri formi, predvsem atleti Ilirije, ki so letos absolvirali že več meetingov in na vseh dosegli izborne rezultate. Odli-kovali so se zlasti oba Stepišnika, Pav-šič in Šporn. Borba med Ljubljano in Za-grebom bo interesantna in napeta, ker so izgledi izenačeni.

Mednarodni teniški turnir v Zagrebu.

Ker so Grki radi po povodnj razdrje-proge prispeli šele včeraj v Zagreb, se je pričetek turnirja zakasnil za en dan. Včeraj sta igrala samo dva para. Fried-rich je podlegel Grku Garangiotiu 4:6, 5:7, 2:5. Krasen je bil boj med Schäfferjem in Grkom Zerlendijem. Mla-di Schäffer se je izbornu branil proti ru-tiniranemu grškemu reprezentantu. V prvem setu je Schäffer gladko odpravil 6:1 Zerlendija. Drugi in tretji set je dobil Grk 6:3, 6:2. V četrtem setu je Schäffer krasno igral, radi teme pa je morala biti igra pri stanju 4:3 za Jugoslovena prek-ljena. Ako bo Schäffer zmagal, je verje-tno, da bo Jugoslavija premagala Grčijo.

Split - Dubrovnik.

V nedeljo se bodo vršile v Dubrovniku mednarodne plavalne tekme med Du-brovnikom in Splitom. Tekmovala bosta stara rivala, splitski Jadran in dubrovni-ški Jug, ki se že deset let med sabo bori-ta za dosego boljših rezultatov. Glavna borba bo waterpolo tekma, ki bo nekaka repriza prvenstvenih tekem v Ljubljani.

Maščevanje vlomilca

Lastnik neke trgovine v Berlinu je na-šel v svoji pisarni zjutraj silen nered. Ponoči so bili namreč tamkaj vlomilci. Ko je lastnik preiskal vse prostore, je našel listek s sledečo vsebino: »Boste že oprostili, da vlada tukaj tak nered. Pred-stavljajte si samo moje ogorčenje, ko nisem našel pri vlamu niti denarja niti ničesar, kar bi mogel zavžiti. Torej, prosim vas še enkrat, ne razburjajte se preveč. Zadovoljite se s tem, da sem se že jaz dovolj jezil!«

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 153

»Pomirjaš me. Saj veš, da jih ne bi dal za vse zlato in srebro tega sveta. Dresirane so in razumejo vsak najmanjši migljaj mojega mezinca; samo da trenem z očmi — one že vedo, česa mi je treba; moj korak jim razodeva moje želje in že samo moja kletev je zanje izrazovitejša od vseh govorov Ciceronovih.«

»Ali so zelo plahje, tvoje Aretinke, kaj?«

Aretino ga je debelo pogledal.

»Kaj hočeš reči?«

»Tole: ker si jih tako dobro dresiral, si jih gotovo tudi navadil, da slišijo in razumejo vsako besedo?«

»Da, res je, vajene so slišati vse, ne da bi jim lica zardela. One niso tercijalke, ki bi si ob vsaki besedici zakrivale obraz.«

»Izvrstno. A zdaj, recimo... koliko jih je?«

»Sedem. Vzel si bom še dve, da jih bo devet, in potem krstim vsako izmed njih po eni izmed muz... Kleo, Terpsihoro...«

»Prizanesi mi z nasiljevanjem ostalih. Hotel sem reči: vzemimo, da bi privedlo mednje novo tovaršico...«

»Potem bi jih bilo osem, in preostajalo bi mi samo še, da najdem še eno... deveto muzo.«

»Poslušaj me dobro, Peter. V mislih imam mlado deklico, čisto kakor lilija na polju, neomadeževano kakor beli oblak, ki jadra po azurju, plaho kakor gazela, ki še nikoli ni videla lovca.«

»Ali je lepa?«

»Tako lepa, da bi spravila vse hudiče v ekstazo.«

»Kakšen ogenj! Kakšno navdušenje! Kakšna primera!« je vzkliknil Bembo, ki je v resnici strmel nad Petrovo gorečnostjo.

In res, kardinalu je uhajal temperament.

Kakor vsi ljubeči, je čutil tudi on neodoljivo potrebo in nezmagljivo željo, razodeti svojo strast ter slišati sam, kako drug govori o ljubljani ženski.

Mogočen čar ga je odnašal s seboj na svojem valovju.

Aretino je molčal, radovedno motreč zmedene črte Bembovega obličja. Jasno mu je bilo, da more že ena sama beseda ustaviti ta čar in ohladiti Bembov zanos, on pa je hotel slišati in izvedeti kaj več; kar vohal je po tej strasti in slutil, da mu kardinal s svojim fantaziranjem razodeva nehoti novo sredstvo, kako povečati svoje dohodke.

»Vprašuješ me, ali je lepa,« je nadaljeval Bembo.

»Vsak, kdor je bil le en trenutek tako srečen, da je smel gledati njeno obličje, jo primerja z najlepšimi madonami

Rafaelovimi in z najmilejšimi Benečankami, kar jih je naslikal čopič Ticianov. Jaz, za svojo osebo, ne vem, ali je lepa, ali ni. Sicer pa — kaj je pravzaprav lepota? Ali jo ljubim zaradi ovala njenega obraza? Ali zaradi čistote njenega čela, zaradi bleska njenih las? Zaradi magnetičnih odsevov njenih oči, ki me mikajo in vabijo k sebi, in ki me že sam njihov pogled navdaja z blaznim poželenjem? Tega, Peter, ti ne morem povedati. Ne vem tega in niti nočem vedeti! Vem samo, da jo ljubim, jaz, ki nisem nikdar ljubil; vem, da moji čuti, moja domišljija in vse moje telo bolešno drhti in trepeče, kadar se je spomnim te deklice, in da jo nosim v svojem srcu z večjim žarom ljubezni, nego dvigam svoje roke proti zlati monštranci, pred katero se mečejo ljudske množice v prah...«

Bembo, zadihavaje se, je umolknil.

Nalil si je kozarec Heresa ter ga izpil duškoma.

Sumljivo blede lica njegova so se pobarvala z rdečimi lisami.

»Ali razumeš vse to? je povzel, rogaje se. »Jaz, ki sem se imel za močnega med močnimi, jaz, ki sem menil, da nimam nobene strasti razen žlahtnega pohlepa po gospodstvu in po zatiranju tisočev, jaz sem brez moči, odkar sem zagledal to deklico. Ali, Peter, ti si srečen človek! Blagor ti, da ne veš, kaj je ljubezen!«

»Jaz! Tako mi Venere, hujšega bogokletstva nisi mogel izblekniti!«

»Ti ne veš,« je nadaljeval Bembo, ne meneč se za pesnikov vzklik, ki ga morda niti ni slišal, »daj, da ti povem vse, daj, da se nasmejem in najočem. Daj, da raztrgam svoj prsi pred teboj... Ti ne veš, tako ti pravim... To je ogenj, to je žareča lava, in prisegam ti, da mi v resnici izžiga dušo. To je neprestana vročica, besnenje vseh čutov in čustev, ki prebivajo v mojih prsih. Muka, ki se ne da primerjati z nobeno drugo, Trpel sem glad in žejo; trpel sem mrz in vročino, trpel ponižanja, ki so me mesarila, kakor udarci biča mesarijo hrbet obsojenca. Vse to pa ni nič, vse to je bilo še naslada v primeri s tem, kar zdaj trpim.«

Tako govoreč je Bembo resnično jokal, prelivaje debele solze, ki se jih ni toliko sramoval, da bi si jih obrisal.

»Ali se ti zdim smešen?« je vprašal nenadoma.

»Nikdar se mi nisi zdel vrednejši mojega prijateljsstva,« je dejal Peter Aretino iz dna srca, »a tudi mojega sočutja.«

»Da, Peter, vreden sem obžalovanja. Vem to. Nikdar me ne moreš pomilovati tako, kakor se jaz sam pomilujem.«

»Beži no, beži! Nazadnje pa res ne vem, kaj je v vsem tem tako strašnega! Ti ljubiš to deklico; lepa je, makar tako, kakor vse Aretinke skupaj. Toda zakaj, hudiča, se emeriš nad tem?«

Bembo je pogledal Aretina z nepopisnim obupom, rekoč:

»Kaj bi storil ti, če bi se vse Aretinke zbrale in ti pljunile v obraz?«

»Bičal bi jih, mrcine!«

»Zdaj pa si misli, da ti tista ženska, ki si jo v vsem svojem življenju najbolj ljubil, poreče, da rajši vidi krastačo nego tebe...«

»Poslal bi ji vrečo krastač in si poiskal drugo.«

»Vidiš, da nisi nikdar ljubil! Jaz bi bil že srečen, če bi mi pljunila v obraz! Toda ona mi niti tega noče reči, da se ji zdim grji od krastače. In tisto, kar kaže, kadar me zagleda, ni nikaka groza. Tisto ni zaničevanje. Tisto je nekaj še nižjega, še žalostnejšega... Tisto je gnus!«

»Eh, tristo satanov, vzemi jo s silo! Zagotavljam te, potem ko ji dokažeš, da si strašen in močan, se ji boš zdel najljubeznivejši človek na svetu.«

»Poizkusil sem...«

»In?«

»Bil sem premagan.«

»Diavolo, to je zamotana reč.«

»In to še ni vse, Peter. Tudi tekmeča imam.«

»Ki ga ona ljubi?«

»Ne vem, ne verjamem... ne... saj si ni mogoče misliti, da bi Bianka ljubila tega Sandriga.«

»Bianka, praviš?«

»Tako ji je ime.«

»Hči Imperije?«

»Da, njena hči. Ali jo slučajno poznaš?«

»Ne, toda znano mi je, da ima Imperija hčer in da je tej hčeri ime Bianka. Toda rekel si, da imaš tekmeča?«

»Tekmeča, ki se ga vsaj v tem trenutku ne more odkrižati; tekmeča, ki nam je koristen... ali razumeš? No, in jaz, vidiš, bom primoran blagosloviti njiju zakon!...«

»V čem obstoja koristnost tega tekmeča?«

»V tem, da računam nanj za ujetje Kandianovo, ako se zgodi, da se ne vrne več k tebi.«

»Vsi hudiči! Če je tako, potem si izprašaj vest, kaj je močnejše: tvoje sovraštvo ali tvoja ljubezen...«

»Ne maram si je izpraševati. Hočem, da dobim moje sovraštvo in moja ljubezen enako utešenje: da Kandiano pogine in da Bianka postane moja. To dvoje hočem. Vse moje življenje je zapopadeno v tem... Kar se tiče Kandiana, se zanašam na Sandriga.«

»Na svojega tekmeča?«

»Da. In zaradi Biance se zanašam nate.«

»Saj veš, kako sem ti vdan...«

»Da, dragi moj Peter. Zato ti hočem zdaj povedati, česa se nadejam od tebe... Poroka Biance s Sandrigom se ima vršiti. Potrebno je, da se vrši...«

»Kdaj?«

Mali oglasi, ki vključujejo posredovanje in oglasne namene občin, vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5...

Mali oglasi

Zenitna, dopisovanje in oglasni trgovski ali reklamni znaki: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10...

Orehi,

200 kg, za oddati. Tovarna bučnega olja I. Hochmüller, Maribor. Taborška ulica 7. 2064

Pozor!

Sprejmite se stalni abonenti na prvovrstno domačo hrano. Obed in večerja po Din 12—15. Toči se vedno sveže pivo v sodčkih ter izvrstno domače vino. Tudi mrzla in topla jedila so gostom vedno na razpolago. Za obilen obisk se priporočata Ivan in Jospina Kos, gostilna, Cvetlična ul. 11, prej Mislenta. 2065

Na stanovanje

se sprejmeta dva gospoda - dijaka. Babuder, Tržaška cesta 20. 2067

Magacin - klet

velika v sredini mesta se odda v najem. Dopisi na upravo lista po »Klet«. 2052

Soba krasno meblirana,

ki pa je brez posebnega vhoda, se odda snagoljubci gospodični eventualno tudi s hrano. Cena sobe 300 Din. Stritarjeva ulica 5 I. 2050

Oddam s 1. septembrom

opremljeno spalnico s kuhinjo in kopalnico. Istotam opremljena soba s separatnim vhodom. Naslov v upravi lista. 2047

Manufakturna trgovina

na Koroški cesti št. 17, sprejme učenke ali učenca. 2076

Uradniki in trgovski nameščenci

dobro, okusno in krepko domačo hrano kot abonenti. Plijača ni obvezna! Lep, senčnat vrt z novo preurejeno restavracijo. Pridite in prepričajte se! — Vabi vas: Marko Radilovič, gostilna »Maribor«, Grajski trg št. 1. 1993

Prodajam leđeno omaro

z dvema vrati za Din 500. Grad Radva - nje ob nedeljah avtobus. 2038

Čital in povej sosedi!

Pri »Brzopodplati«, Maribor, Tattenbachovi ulici 14, se kemlično čisti in strojno barva čevlje in vse usnjate predmete. Barve na izbiro z raznimi kombinacijami.

Kupim stare moške obleke,

ročni voziček in stenska ogledala. Pisane ponudbe naj se pošljejo na ime: Makor, Rajčeva ul. 1, Maribor. 2058

»JDEAL«

Parna pralnica in kem. čistilnica

Centrala: Frankopanova 9
Podružnica: Vetrinjska 7
Prida in dostavi se na dom

Vinotoč

Marija Šturm, Počehova 266

(prej posestvo Pugel) se priporoča cenj. občinstvu

Oglejte si veliko zalogo novih

MODNIH LISTOV

za jesen in za zimo

v Knjigarni Tiskovne zadruga
v Mariboru, Aleksandrova 13

TRENCH COAT

za
dame in gospode
IDEALNO OBLAČILO
za
zimo in leto!

L. ORNIK
KOROŠKA 9.

